

PHẦN I: ĐỌC HIỂU - Đọc bài thơ sau:

TẠ

Ngày ra trận
Tóc tôi còn để chỏm
Nay trở về
Đầu đã hoa râu...
Sau cuộc trường chinh ba mươi năm
Quỳ rạp trán xuống đất làng
Con tạ...
Con tạ đất làng quê
Thấm đẫm máu bao anh hùng đã khuất
Không ngọn cỏ nào không long lanh nước mắt
Không lá cây nào không mặn chát gian lao!

Con tạ ơn cha
Đã yêu đằm thắm mẹ con
Con tạ ơn mẹ
Đã sinh con đúng lúc
Con tạ trời
Tạ đất
Đã mưa thuận gió hoà đem mẹ lên giường sinh
Con tạ bà mụ vườn
Tạ lưỡi liềm cùn cắt rốn
Đã đỡ con ra đời
Vẹn toàn, sung sức...
Con tạ
Manh chiếu rách con nằm
Con tạ
Bát cơm nghèo mẹ con ăn
Con tạ
Câu dân ca mẹ con hát....
Tất cả thành sữa ngọt
Nuôi con ngày trứng nước...

Để hôm nay con được sống
Được lớn khôn...
Được chiến đấu hết mình
Vì tự do của Tổ Quốc
Được ca hát hết mình
Tổ Quốc thành thơ!

(Phùng Quán – Tạp chí Sông Hương, số 28, T.11&12-1987)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Chỉ ra dấu hiệu nhận biết thể thơ của văn bản.

Câu 2. Xác định biện pháp tu từ nhân hóa được sử dụng trong đoạn (1) của văn bản.

Câu 3. Nêu tác dụng của việc đưa yếu tố tự sự vào thơ trữ tình trong văn bản trên.

Câu 4. Nhận xét hiệu quả việc sử dụng dấu ba chấm (...) trong văn bản.

Câu 5. Từ đoạn thơ (2) trong văn bản phần Đọc hiểu, anh/chị suy nghĩ gì về trách nhiệm của bản thân đối với quê hương, nguồn cội (trình bày khoảng 5-7 dòng).

II. PHẦN VIẾT

Câu 1 (VDC) Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích tâm trạng nhân vật trữ tình được thể hiện trong văn bản ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (VDC) *Thành công không đến từ việc thay đổi thế giới, mà là thay đổi bản thân.* (Jim Rohn) Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ về vấn đề: Thay đổi bản thân - thay đổi thế giới.

-----HẾT-----

PHẦN I: ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học về thể thơ tự do, phân tích.

Cách giải:

Thể thơ tự do, các câu có số tự không đều nhau, nhịp điệu linh hoạt.

Câu 2:

Phương pháp: Căn cứ bài nhân hóa, phân tích.

Cách giải:

Biện pháp nhân hóa: (ngọn cỏ) **long lanh nước mắt**; (lá cây) **mặn chát gian lao**!

Câu 3:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, xác định yếu tố tự sự, trữ tình và phân tích.

Cách giải:

- Việc đưa yếu tố tự sự vào thơ trữ tình trong bài "Ngày ra trận" tạo ra một sức mạnh cảm xúc sâu sắc, làm cho thơ trở nên gần gũi và giàu sức gợi.
- Các yếu tố tự sự trong bài thơ thể hiện câu chuyện về một người lính trở về từ cuộc chiến, nhưng không chỉ kể lại những biến cố lịch sử mà còn làm sống dậy những cảm xúc cá nhân, những kỷ niệm sâu sắc về gia đình, quê hương và cuộc sống.
- Những đoạn tự sự giúp làm rõ quá trình trưởng thành của nhân vật "Con", từ lúc sinh ra trong gian khó đến khi trở thành người chiến sĩ dũng cảm, mang trong mình lòng biết ơn sâu sắc.

Câu 4:

Phương pháp: Căn cứ bài dấu ba chấm, nội dung bài thơ và phân tích

Cách giải:

- Dấu ba chấm làm giảm nhịp điệu câu văn, nhấn mạnh sự biết ơn của nhân vật trữ tình.

Câu 5:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích.

Cách giải:

Gợi ý: Trách nhiệm của HS đối với quê hương, nguồn cội:

- Nỗ lực học tập, trau dồi bản thân, rèn luyện đạo đức, sống có ước mơ, hoài bão, mục tiêu và cố gắng vươn lên.
- Tích cực tham gia vào các hoạt động công ích, các hoạt động tình nguyện, sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ người khác.
- Sống có tinh thần tập thể, đi theo cái hay, cái đúng, bỏ qua cái tôi vì lợi ích chung của cộng đồng. - ...

II. PHẦN VIẾT

Câu 1:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về cách viết đoạn văn nghị luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ

Cách giải:

Gợi ý:

1. Mở đoạn: Giới thiệu chung.

2. Thân đoạn:

- Tâm trạng của nhân vật trong bài thơ chủ yếu là sự biết ơn, tưởng nhớ và trân trọng đối với những gì đã qua trong cuộc đời mình, từ gia đình, quê hương đến những hy sinh trong chiến tranh.

+ Tưởng nhớ về thời thơ ấu: Từ hình ảnh "Tóc tôi còn để chỏm" đến "Đầu đã hoa râu", nhân vật cảm nhận sự thay đổi của bản thân qua thời gian, từ một đứa trẻ thơ ngây đến một người lính già trở về sau chiến tranh.

+ Biết ơn quê hương: Nhân vật bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc với gia đình, quê hương, và những điều giản dị trong cuộc sống như "manh chiếu rách", "bát cơm nghèo", "câu dân ca mẹ con hát". Những hình ảnh này thể hiện sự trân trọng đối với những giá trị nhỏ bé, bình dị nhưng vô cùng quý giá.

+ Tâm trạng đau đớn khi nghĩ về những mất mát, hy sinh của các anh hùng đã khuất. Tâm trạng này phản ánh sự gánh nặng của một người lính về những gì đã qua trong cuộc chiến.

+ Nhân vật tự hào khi nhắc về hành trình chiến đấu của mình: "Con được sống / Được lớn khôn... / Được chiến đấu hết mình / Vì tự do của Tổ Quốc". Đây là một sự khẳng định về lòng yêu nước và khát vọng bảo vệ tự do cho đất nước.

3. Kết đoạn: Bài thơ là sự kết hợp giữa tình yêu quê hương, gia đình và lý tưởng chiến đấu, thể hiện lòng tri ân và sự tôn vinh những giá trị cao đẹp trong cuộc sống, qua đó góp phần làm sâu sắc thêm tư tưởng yêu nước và lòng tự hào dân tộc.

Câu 2:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức đã học về viết bài văn nghị luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và dẫn chứng.

Cách giải:

Có thể triển khai theo hướng:

1. Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận.

2. Thân bài:

* Giải thích:

- Thay đổi bản thân: Là sự cải thiện về tư duy, thái độ, hành động và các kỹ năng cá nhân. Đây là quá trình tự nhận thức, tự hoàn thiện bản thân thông qua học hỏi, rèn luyện và phát triển bản thân. - Thay đổi thế giới: Là việc tạo ra sự khác biệt tích cực trong cộng đồng, xã hội, hay thậm chí toàn cầu thông qua những hành động có ảnh hưởng.

* Vì sao thay đổi bản thân lại thay đổi thế giới?

- Sự thay đổi của một cá nhân sẽ ảnh hưởng đến những người xung quanh. Khi bản thân mỗi người trở nên tốt hơn, họ sẽ truyền cảm hứng và ảnh hưởng tích cực đến xã hội.
- Khi thay đổi tư duy, thái độ, hành vi, con người sẽ có cách nhìn nhận và giải quyết vấn đề tốt hơn, từ đó có thể đóng góp hiệu quả hơn cho cộng đồng và xã hội.

- Thay đổi bản thân để đối mặt với thử thách và cơ hội: Mỗi người cần thay đổi những thói quen xấu, rèn luyện sự kiên nhẫn, học hỏi thêm kiến thức mới và phát triển kỹ năng mềm. Những thay đổi này sẽ giúp họ đối mặt với thử thách trong cuộc sống và công việc.
- Khi một cá nhân thay đổi, họ có thể tác động đến gia đình, bạn bè và đồng nghiệp. Một cá nhân tốt, làm việc với tinh thần trách nhiệm và đạo đức sẽ ảnh hưởng đến môi trường làm việc, gia đình, từ đó tạo ra một cộng đồng tốt đẹp hơn.
- Thay đổi bản thân không phải là một quá trình dễ dàng, nó đòi hỏi sự kiên trì, nỗ lực và thời gian. Cũng cần phải vượt qua sự phản đối từ xã hội hoặc những yếu tố ngoại cảnh.
- Thay đổi bản thân phải đi kèm với một mục tiêu rõ ràng và kế hoạch cụ thể. Nếu không, sự thay đổi có thể trở nên mơ hồ và không đạt hiệu quả.

3. Kết bài:

- Thay đổi bản thân chính là bước đầu tiên để thay đổi thế giới. Nếu mỗi người chúng ta đều có thể thay đổi bản thân theo chiều hướng tích cực, xã hội và thế giới sẽ trở nên tốt đẹp hơn.
- Mỗi người cần nhận thức được rằng sự thay đổi bắt đầu từ chính bản thân mình. Hãy nỗ lực không ngừng, học hỏi và rèn luyện để không chỉ cải thiện cuộc sống cá nhân mà còn góp phần tạo ra một cộng đồng và thế giới văn minh, phát triển.